

եւ կարելիութիւններ բացող Աստուածային ներման: Եւ միշտ յիշելու ենք սիրելի եղբայրներ եւ քոյրեր, թէ ա՛յն ինչ որ Աստուածորդին ըրաւ մեզի համար Խաչին վրայ, ատոր շնորհի՛ւ միայն մենք արժանացանք Հայր Աստուծոյ ներողամտութեան:

Մեծ Պահոց քառասնօրեայ մեր այս ուղեւորութեան շրջանին, թող մեզմէ իւրաքանչիւրին աղօթքը ըլլայ. «Տէ՛ր, ինչպէս որ Միածին որդիդ գիտցաւ ներել

Մագդաղենացի Մարիամին, եւ զինք խաչողներուն համար ըսաւ. «Հա՛յր, թող դոցա, զի ոչ գիտեն զինչ գործեն», օգնէ՛ մեզի հաւատացեալներուդ, մօտենալու հայրութեանդ եւ արժանանալու քու խոստացած երկնաւոր պարգեւներուդ եւ օրհնութեանդ, եւ թող մեր հաւատքի ականջներով լսենք Միածնիդ քաղցրալուր ձայնը որ կ'ըսէ. «Որդեակք, եկա՛յք առ իս, թողեալ են մեղք ձեր», Ամէն:

ՆՈՒՐՀԱՆ ԱՐՔ. ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ

ՀԱՅ ԺՈՂՈՎՈՒՐԴԸ՝ ՅԱՐՈՒԹԵԱՆ ՀԱՒԱՏՔԻՆ ԿԸ ՊԱՐՏԻ ԻՐ ԳՈՅՈՒԹԵԱՆ ՅԱԻԵՐԺՈՒԹԻՒՆԸ

Եթէ Զատիկը՝ հրեաներու կարմիր Մովէն անցքին եւ Եգիպտոսի գերիշխանութեան լուծէն ազատագրման տօնն է, Յարութեան փառահեղ իրականութիւնը տօնն է հայ ժողովուրդին Քրիստոսի հանդէպ ցուցաբերած ԵՐԱԽՏԱԳԻՏՈՒԹԵԱՆ եւ Իր աստուածութեան:

Առանց Փրկչին սիրոյ եւ հաւատքի յեղափոխութեան, չէինք ունենար, ո՛չ ազգային զարթօնք, ո՛չ փառապանծ Ոսկեդարը, ո՛չ հայ ուղղափառ եկեղեցին, ո՛չ հայ գիրը, ո՛չ հոգեւոր մշակոյթ եւ ո՛չ ալ ազատ ու անկախ Հայաստանը:

Մեր ազգային ու հոգեւոր բոլոր սրբութիւնները անփոխարինելի պարգեւներն են Յարուցեալ Փրկչին հռչակած Նոր Հաւատքին եւ Իր աւետարանական առաքինութիւններուն:

Հիասթափութիւնը, որ կը հետեւի շիջած գեղատեսիլ երազներու եւ հերքուած յոյսերու, մին է մարդկային կեանքին ցուցաբերած ամենադաժան արտայայտութիւններէն:

Ի՞նչ իմաստ ու նշանակութիւն

ունի վաղանցուկ կեանք մը, երբ իր խորագոյն եւ մեծագոյն ակնկալութիւնները կը հերքուին ու կը կորսուին պարապութեան մէջ:

Այս տարտամ ու ապերախտ րոպէներուն է, որ մարդուն յուսակտուր հոգին կ'ամպոտի մթին հորիզոններուն մէջ եւ կեանքէն ոչինչ կը մնայ իրեն, բայց եթէ կորսուած երջանկութեան մը ողբուկով:

Նման յուսահատ կացութեան առջեւ գտնուեցան աշակերտները, երբ խաչին վրայ բեւեռեալ տեսան իրենց Տէրը:

Ալ չէին կրնար գօտեպնդուիլ ոչ մէկ յոյսով, ամէն ինչ խաւարած ու ամայացած էր իրենց շուրջը եւ իրենց մէջ:

Երկիրը պատող թանձր մթութենէն վեր ու աւելի, խաւարակուռ գիշեր մը կը տիրէր իրենց հոգիներուն մէջ:

Ալ անոնց մտքին ու շրթունքին վրայ կը յամենար հիասթափութիւնը օրուան ու գիշերուան բոլոր ժամերուն:

Զէին կրնար իրենց յիշողութենէն եւ զգայարաններէն վանել չարչարալից

ու նուաստացուցիչ տեսարանները:

Ան, որ վստահեցուցած էր, թէ աշխարհի լոյսն էր եւ կեանքը, հիմա՝ կը գտնուէր շիրմին մէջ անշնչացած:

Ան, որ յայտարարած էր, թէ ճանապարհն էր եւ յարութիւնը, հիմա խաչին վրայ կը ցուցադրէր իր ողորմելի պարտութիւնը:

Եւ գերեզմանափարը, որ փակեր էր դամբանին դուռը, փակեր էր նոյնպէս խոստացուած արքայութեան դարպասները:

Հիմա՝ ինչ ժառանգ, որ մնաց իրենց Փրկչին մարտիրոսութենէն, անամոքելի վախն էր, որ համագիշերային եւ համացերեկային անձկութիւններով կը չարչարէր իրենց կեանքը:

Այս հիւժիւն մտածումները տարագրած էին իրենց հոգիէն յոյսը ու հաւատքը, եւ կեդրոնական տեղ գրաւած էին թերահաւատութիւնը եւ յուսահատութիւնը:

Այ՛, ոչ մէկ համոզում չէր խրախուսեր զիրենք վերսկսելու նոր կեանք մը: Ներքին իրենց բոլոր կարողութիւնները դատապարտուել էին անգործութեան:

Նոր հաւատքին ջահակիրները Գողգոթայի անմեղ Դատապարտեալին մէջ տեսան հզօրագոյն սէրը, որ իրմէ առաջ յայտնուած չէր ոչ մէկ մարգարէի ու կրօնապետի կեանքին մէջ:

Խաչուած սէրը, ազատագրեց մեղաւորը մեղքին բռնակալին կապանքներէն եւ շիտակ ու լուսաւոր առաջնորդութիւն տուաւ իր ուղեւորութեան, այս անցաւոր աշխարհին մէջ:

Աստուածային սիրոյ զօրութեան առջեւ ջնջուեցաւ մարդուն մտածողութենէն մահուան սարսափը:

Փրկչին մահուան դէմ տարած յաղթութիւնը, ամենամեծ ու անհերքելի

իրողութիւնն է, որ սթափեցուց մեղաւոր մարդկութիւնը իր դարաւոր բմբիրէն եւ բացաւ անոր կեանքին ու հոգիին առջեւ իր յաւիտեանական հայրենիքին դարպասները:

Քրիստոս՝ եղաւ առաջին յարուցեալը մեռելներէն: Տուաւ մեծ ազդանշանը բոլոր ժամանակներու իր հաւատարիմ հետեւորդներուն, որ անմոլար հետեւին իր լուսանաճանց հետներուն, որպէս զի երանաւէտ օր մը իրենց սրբափայլ ճակատներուն ընդունին յարութեան դափնեպսակը:

Յարուցեալին հետ մեր հոգեկան ընդելուզումով, ոչ փորձութեան հրապոյրը պիտի գայթեցնէ մեզ Աւետարանով ջահաւորուած ճանապարհէն եւ ոչ ալ աշխարհային վախերը պիտի անձկոտեն մեր կեանքը: Պիտի ապրինք երկրի վրայ յարութեան կեանքը, յարութենէն առաջ:

Հոգիներու անգուգալան Առաջնորդը՝ թափուր գերեզման մը թողելով իր ետեւ, մեր ամենօրեայ կեանքը վերածեց տօնախմբութեան: Եւ տուաւ մեր հողաբոյր կեանքին յաւերժութեան տեւողութիւն, բարձրացնելով մեզ երկրի փառափառութենէն՝ երկնափառափառութիւն:

Ոչ մէկ ժամանակ մահը Քրիստոսի համար վախճան մը չեղաւ: Այլ՝ մահուան մէջ անգամ շարունակուեցաւ իր կեանքը:

Ան՝ այլեւս փառաց թագաւորն է, ողջ ու վախճանած արդարներուն եւ ամէն ժամանակի իր հաւատարիմ հետեւորդներուն:

Իր պսակն է եկեղեցին, իր մարմինն անդամներն են քրիստոնեայ աշխարհին միլիոնաւոր հաւատացեալները:

Խաչը բերաւ յարութիւնը, խաչէն ծնաւ անմահութիւնը եւ խաչը դարձաւ մեղքին դէմ մղուած ու շահուած յաղթութիւններուն խորհրդանշանը:

Շատեր կ'ուզեն Յարութիւնը, բայց

կ'ուզեն. առանց խաչի զոհողութեան: Փրկութիւնը կ'ուզեն, բայց Փրկիչը չեն ուզեր:

Խաչին վրայ ամենաբարձր սէրը հանդիպեցաւ սեւ ուժերու գազանային կիրքերուն եւ յաղթեց:

Ամէն հայ հաւատացեալ, որ Յարուցեալին հաւատով կ'ապրի, չի մոլորիր ճշմարտութենէ ու չի ստուերածեր իր յոյսերուն հեռանկարը:

Աշակերտները, ոչ միայն չվախցան խաչեալ եւ թաղեալ Քրիստոսը քարոզելէ, այլ Յարուցեալին Աւետարանի սիրոյն ողջակիզեցին իրենց կեանքն անգամ:

Քրիստոս իր յարուցած սիրոյ յեղափոխութեամբ, յաղթական է, ոչ թէ այս վաղանցուկ կեանքին պատիկ պատմութեան մէջ հերոսացած մահկանացուներու նման, այլ՝ յաղթական է յաւիտեաններու մէջ իր յաւերժալոյս փառքով:

ՊԵՏՐՈՍ ԵՒ ՅՈՒՆԱ

Կ'ուզեմ Տէրը ուրացող այս երկու մեղապարտներուն տարբերութիւնը բացայայտել: Տարբեր շարժառիթներ կը մղէին մէկը եւ բոլորովին հակասական պատճառներ միւսը:

Տարբեր հոգեկան աշխարհ մը կը բարացուցէր մէկը, եւ տարբեր խաւարակուռ աշխարհ մը՝ միւսը:

Պետրոս՝ անկումէն ետք կը գտնէ զղջումի ու փրկութեան ճանապարհը եւ Յուդան կը գահավիժի մեղքին անդնդախոր վիհին մէջ:

Երկուքն ալ կ'ընդունին ու կը խոստովանին իրենց մեղապարտութիւնը: Մէկը կը զղջայ ու կը փրկուի, եւ միւսը ինքզինք կը կախէ ու կը կորսուի:

Առիթները, որ մատուցուեցան երկուքին, նոյնն էին:

Յիսուսի վստահութիւնը Յուդային հանդէպ բացառիկ էր: Կրնամ ըսել միւս

աշակերտներէն աւելի, որովհետեւ անոր յանձնած ու վստահած էր գանձապահութեան պաշտօնը:

Տէրը չբացառեց Յուդային ներկայութիւնը վերջին ընթրիքին, գիտնալով հանդերձ, որ գաղտնօրէն կը սաղմանաւորուէր իր դէմ դաւանանքիւնը:

Յիսուս լուաց անոր ոտները, որ սակաւ ետք, պիտի վազէր ու մատներ Վարդապետը հրեայ իշխանութիւններուն:

Յիսուս կը սիրէր Պետրոսը, համանոյն չափով կը սիրէր նաեւ Յուդան: Որքան կ'ուզէր առաջինին փրկութիւնը, նոյնպէս կ'ուզէր երկրորդին փրկութիւնը:

Պետրոս մեղանչեց երիցս ուրացումով Ուսուցիչը: Բայց Քրիստոս չթողուց զայն անկեալ վիճակի մէջ:

Վերջին ընթրիքին՝ Յիսուս ջանաց կանխել Յուդայի դաւանանքիւնը, իր ներողամտութեան ակնարկը տարածելով երկուքին վրայ:

Պետրոս զգաստացաւ, զղջաց ու լացաւ, բայց Յուդան մնաց անխղճահար ու կարծրասիրտ:

Ապերախտութիւնը յաջողապէս կատարեց իր անիծեալ դերը եւ Յուդայի բունալից համբոյրով Յիսուս յանձնուեցաւ իր ոխերիմ թշնամիներուն ձեռքը:

Այսօր տարուան մեծագոյն օրն է եւ մեծագոյն տօնը՝ Քրիստոսի Աստուածութեան:

Պարտաւոր ենք ազգովին մեր խորագգած երախտագիտութիւնը վերընծայել ԱՆՈՐ, որ փրկեց հայուն հոգին եւ մարմինը ճակատագրական փորձութիւններէ, մշտնջենաւորելով Հայ Ազգին ու Հայրենիքին գոյատեւումը երկրի վրայ ու երկնքի մէջ:

ՎԱՐԴԱՆ Ա. ՔԶՆՅ. ՏԻԻԼԿԷՐԵԱՆ